

בתי המשפט

		בית משפט מחוזי נצרת	
עא 001197/05			
26/04/2006	תאריך:	כב' הנשיא, מנחם בן דוד – אב"ד	בפני:
		כב' השופט יצחק כהן, סגן נשיא	
		כב' השופט אברהם אברהם	

בעניין: מטעי בקעת בית הכרם בע"מ

המערערת

נגד

הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ

המשיבה

פסק דיןכב' השופט יצחק כהן- סגן נשיא:

א. 1. ערעור על פסק-דין כפי בית משפט השלום בצפת (כב' השופט שכיב סרחאן- בת.א. 1902/03) שניתן ביום 12/7/05, ואשר לפיו נדחתה תביעת המערערת לקבלת תגמולי ביטוח מאת המשיבה זאת, לפי סעיף 7(ג)(1) לחוק חוזה הביטוח, ה'תשמ"א-1981 (להלן: "החוק").

ב. רקע:

2. המערערת הינה חברה בע"מ, אשר התאגדה כדין, לעיסוק בחקלאות מטעי פרי נשירים, בשטח של 75 דונם.

בחברה 4 שותפים – בעלים ובהם, מודי רובינשטיין ושמעון מרק הצריכים לעניננו כאן.

המשיבה – הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ הינה מבטחת (להלן: "המשיבה").

3. המשיבה ביטחה את המערערת בפוליסת ביטוח מיום 24/4/03, ולפיה התחייבה לפצות את המערערת- המבוטחת, למשך תקופת הביטוח (3.4.03-31.3.04), בשל אובדן או נזק שייגרם למטע עקב "מקרה ביטוח", ובכלל זה, סיכון של נזק בזדון, וזאת על פי תנאי הפוליסה וטופס הרשימה, המצורף אליה (להלן: "הפוליסה").

4. ביום 17.4.03, אירע "מקרה הביטוח" נשוא הערעור, לאמור, נעקרו בזדון כל השתילים אשר היו נטועים במטע ומערכת ההשקיה ניזוקה ע"י פגיעה בזדון (להלן: "מקרה הביטוח").

5. בעקבות מקרה הביטוח, הגישה המערערת למשיבה, תביעה לתשלום תגמולי הביטוח.

שמאי מומחה ערך (ביום 1.6.03) חוות-דעת מומחה (להלן: "חוות-הדעת"), אשר לפי העולה הימנה, נגרם למטע נזק בזדון, שעה שאלמוניים עקרו בלילה את כל עצי המטע הצעירים.

6. ביום 8.7.03, דחתה המשיבה את תביעת המערערת, כאשר לטעמיה, נהגה המערערת בחוסר תום-לב ולא גילתה מידע מהותי, שבכוחו להשפיע על הוצאת הפוליסה. המשיבה הוסיפה, כי לפי המידע שגילתה, הרי לפני כריתת חוזה הביטוח והוצאת הפוליסה, התקבלו איומים לגרימת נזק בזדון לשתילים שבמטע, אם אכן ינטעו במקום, ובגין מעשה זה אף הוגשה תלונה למשטרת כרמיאל.

מידע זה לא הובא לידיעת המשיבה, בעת כריתת חוזה הביטוח.

ג. ההליך ופסק הדין בבית משפט קמא:

7. המערערת טענה בתביעתה, כי זכאית היא לתגמולי ביטוח מהמשיבה, כפיצוי על הנזקים שנגרמו לה.

לטענת המערערת, לא הסתירה מהמשיבה בכוונת מרמה, "עניין מהותי" שהיה בידיעתה.

אין חולק, למעשה, באשר לפן העובדתי, לפיו כשלושה חודשים טרם כריתת חוזה הביטוח והוצאת הפוליסה, מר מוטי חלפה (להלן: "מוטי") איים על מר מודי רובינשטיין (להלן: "מודי"), שהנו מבעלי המניות בחברה המערערת, כי יפגע בו ובגין איום זה, אף הוגשה תלונה למשטרת כרמיאל.

(על מהות האיום ופרטיו – ראה בהרחבה ס' 30 להלן).

לנטען ע"י מודי, לא דיווח על תלונה זו ולא הודיע למבטחת ערב כריתת ההסכם עמה על התלונה, בתום לב, כאשר לטעמו, לא יחס לתלונה כל חשיבות.

8. המשיבה - הנתבעת טענה, כי אינה חייבת בתגמולי הביטוח.

טענתה העיקרית של המשיבה הייתה והנה, המערערת לא מילאה אחר חובת הגילוי המוטלת עליה.

המערערת הסתירה מהמשיבה, בכוונת מרמה, עניין שהמערערת ידעה, כי הוא עניין מהותי.

לפיכך, טענה המשיבה, כי יש לדחות את תביעת המערערת, לאור סעיפים 6(ג) ו-7(ג)(1) לחוק.

בית משפט קמא, דחה, כאמור, את תביעת המערערת, כאשר החלטתו נשענת על מספר אדנים:

א. מהימנות העדים - עדותו של מודי לא הייתה מהימנה על בימ"ש קמא, לאור סתירות פנימיות וחיצוניות שמצא בה.

ב. מנגד, עדויות עדי ההגנה, נמצאו סבירות, אמינות ומהימנות בעיני ביהמ"ש קמא וניתן להן מלוא המשקל.

ג. סעיף 6(ג) לחוק התקיים כאן כפי בימ"ש קמא, התובעת- מערערת הסתירה מדעת ובכוונת מרמה, "עניין מהותי", כהגדרתו בחוק.

לפיכך, זכאית המשיבה לתרופה הקבועה בסעיף 7(ג) לחוק, לאמור, פטורה היא מתשלום תגמולי הביטוח לפי הפוליסה.

ד. טענות הצדדים:

טענות המערערת בתמצית:

9. נטל ההוכחה, בדבר קיומו של סייג או פטור לאחריותו של המבטח, מוטל על המבטח.

המשיבה- המבטחת לא עמדה בנטל זה.

הנטל להוכיח את כוונת המרמה הוא נטל מוגבר.

10. חוק חוזה הביטוח הינו חוק צרכני, אשר שינה את התפיסה לגבי חובת הגילוי של המבוטח.

לאור התפיסה החדשה ולאור הפרשנות שניתנה לתנאי הסייג שבסעיף 6(ג) לחוק בספרות, טעה בימ"ש קמא, כאשר פטר את המשיבה מחובתה, לפי פוליסת הביטוח.

11. לטענת המערערת, פעלה המשיבה-המבטחת, שלא בהתאם להוראות חוק חוזה הביטוח.

המשיבה התרשלה ופעלה בחוסר תום-לב.

12. לאור האמור בפוליסת הביטוח הנידונה, המידע שלא נמסר על-ידי המערערת- המבוטחת, אינו מהווה עניין מהותי.
13. העדות, עליה נשען בימ"ש קמא לקביעת אופן פעולתו של המבטח הסביר, אינה קבילה לפי דיני הראיות, באשר היא עדות שמיעה ועדות סברה.
14. ביהמ"ש הוא שאמור להשיב על השאלה, כיצד היה נוהג מבטח סביר, ולא סוכנת הביטוח, שכלל אינה מחליטה לגבי אישור או דחית ביטוחים.
14. טעה בימ"ש קמא בקובעו, שעדויות עדי ההגנה היו סבירות ומהימנות.
- עוד שגה בימ"ש קמא, כאשר קבע, כי עדותו של מודי אינה אמינה.
15. טעה בימ"ש קמא, כאשר התעלם מטענות המערערת, בדבר הרחבת חזית ועדות שמועה.
- מודי לא אישר בבימ"ש קמא את כל הודעתו לחוקר, אלא רק חלק ממנה.
16. מדובר בנסיבות המצדיקות התערבות ערכאת הערעור בממצאיו של בימ"ש קמא.
17. עוד טוענת המערערת, כי שגה בימ"ש קמא, בכך שלא ייחס חשיבות לעובדה, כי המשיבה לא זימנה את החוקר לעדות.
- עובדה זו אמורה לפעול לרעת המשיבה.

ה. טענות המשיבה בתמצית:

18. אין להתערב בפסק דינו של בית משפט קמא, באשר מדובר בפלוגתא עובדתית, אשר הוכרעה על-סמך התרשמות ממנהימנות העדים והראיות.

19. בית משפט קמא הטיל את נטל ההוכחה, בדבר התקיימות תנאי סעיף 6(ג) לחוק, על המשיבה.

המשיבה-המבטחת עמדה בנטל זה, ואף בנטל המוגבר הנדרש, באשר להוכחת כוונת המרמה.

20. בימ"ש קמא קבע, לפי אמות-מידה שעיצב בעצמו, כיצד היה נוהג "מבטח סביר".

21. הודעתו של מודי בפני החוקר היא קבילה, שהרי אישר אותה בעצמו בפני בימ"ש קמא, ולכן לא היה כל צורך להעיד גם את החוקר.

22. אין מדובר כלל בהרחבת חזית או בעדות שמועה.

23. עדותו של מודי נמצאה כבלתי-מהימנה ולוקה בסתירות פנימיות וחיצוניות. עדי ההגנה נמצאו מהימנים, וניתן לעדותם מלוא המשקל.

24. הפלוגתא היחידה שעמדה להכרעה בבימ"ש קמא היא שאלת אי-הגילוי הנאות.

סעיף 4 לחוק כלל אינו רלבנטי, משום שעסקינן בחובת הגילוי היזום מצד המערער ומכל מקום, ניתנה לסעיף 4 לחוק פרשנות מצמצמת.

25. הסתרת עניין מהותי, לפי סעיף 6(ג) לחוק, כוללת גם הסתרת ענין שהמבוטח לא נשאל עליו בכתב, עובר לכריתת הסכם הביטוח.

26. לטענת המשיבה, אין המערער יכולה להיבנות מהגדרת "עובדה מהותית" שבפוליסה, שם מדובר בעובדה מהותית ששאלה לגביה נשאלה בכתב.

ו. דין:

27. חוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981, בהוראות החוק הרלוונטיות לעניינו:

סעיף 6 לחוק תוחם את חובת הגילוי:

- (א) הציג המבטח למבוטח לפני כריתת החוזה, אם בטופס של הצעת ביטוח ואם בדרך אחרת שבכתב, שאלה בענין שיש בו כדי להשפיע על נכונותו של מבטח סביר לכרות את החוזה בכלל או לכרותו בתנאים שבו (להלן – ענין מהותי), על המבוטח להשיב עליה בכתב תשובה מלאה וכנה.
- (ב)
- (ג) הסתרה בכוונת מרמה מצד המבוטח של ענין שהוא ידע כי הוא ענין מהותי, דינה כדין מתן תשובה שאינה מלאה וכנה. (מקום בו לא נאמר אחרת – ההדגשה שלי- י.כ.).

סעיף 7 לחוק קובע את תוצאותיו של אי-הגילוי, לאמור:

- (א) ניתנה לשאלה בענין מהותי תשובה שלא היתה מלאה וכנה, רשאי המבטח, תוך שלושים ימים מהיום שנודע לו על כך וכל עוד לא קרה מקרה הביטוח, לבטל את החוזה בהודעה בכתב למבוטח.
- (ב) ביטל המבטח את החוזה מכוח סעיף זה, זכאי המבוטח להחזר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר הביטול, בניכוי הוצאות המבטח, זולת אם פעל המבוטח בכוונת מרמה.
- (ג) קרה מקרה הביטוח לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, אין המבטח חייב אלא בתגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, שהוא כיחס שבין דמי הביטוח שהיו משתלמים כמקובל אצלו לפי המצב לאמיתו לבין דמי הביטוח המוסכמים, והוא פטור כליל בכל אחת מאלה:

(1) התשובה ניתנה בכוונת מרמה;

(2) מבטח סביר לא היה מתקשר באותו חוזה, אף בדמי

ביטוח מרובים יותר, אילו ידע את המצב לאמיתו;

במקרה זה זכאי המבוטח להחזר דמי הביטוח ששילם בעד

התקופה שלאחר קרות מקרה הביטוח, בניכוי הוצאות

המבטח.

לאור האמור לעיל, בהתקיים תנאי סעיף 6(א) או 6(ג) לחוק, קם למבטח סעד, בהתאם לקבוע בסעיף 7 לחוק.

סעיף המשנה הרלבנטי לענינו, הוא סעיף 6(ג) לחוק, אין תחולה לסעיף 6(א) לחוק ולתנאים הקבועים בו, באשר אין מדובר בשאלה שהוצגה על-ידי המבטחת-המשיבה, בכתב.

סעיף 6(ג) לחוק:

(ג) הסתרה בכוונת מרמה מצד המבוטח של ענין שהוא ידע כי הוא ענין מהותי, דינה כדין מתן תשובה שאינה מלאה וכנה.

תנאי הסעיף:

סעיף 6(ג) לחוק, בניגוד לסעיף 6(א), אינו מסתפק במתן תשובה מלאה וכנה לשאלות המוצגות בכתב על-ידי המבטח.

סעיף זה מטיל על המבוטח חובת גילוי נרחבת למסירת מידע, שהמבוטח ידע כי הנו ענין מהותי, וזאת בהתקיים תנאי הסעיף (ראה: ע"א 282/89 רוטנברג נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פ"די מו(2) 339, עמ' 355. להלן: "הלכת רוטנברג").

במובן זה, סעיף 6(ג) לחוק מבטא שריד של חובת הגילוי הרחבה שנהגה ביחסי מבטח-מבוטח, עובר לחקיקת חוק חוזה הביטוח (ראה: י' אליאס, דיני ביטוח, (בורסי - 2002), כרך א', ע' 178. להלן: "אליאס").

סעיף 6(ג) לחוק קובע שלושה תנאים מצטברים, שבהתקיימם ייחשב המבוטח כמי שהפר את חובת הגילוי:

הענין הוא מהותי- לשם כך יש לפנות להגדרתו של ענין מהותי בסעיף 6 (א): "ענין שיש בו כדי להשפיע על נכונותו של מבטח סביר לכרות את החוזה בכלל או לכרות בתנאים שבו...";

המבוטח יודע שהענין אותו הסתיר הוא ענין מהותי;

הסתרת הענין על-ידי המבוטח נעשתה "בכוונת מרמה" (ראה: הלכת רוטנברג הנ"ל, שם עמ' 355).

המבחן לקיומו של התנאי הראשון הוא אובייקטיבי, כלומר, בעיניו של "המבטח הסביר", ואילו המבחן לקיומם של התנאים השני והשלישי הוא סובייקטיבי, ולכן יש לבחון, האם המבוטח הספציפי ידע שמדובר בענין מהותי, והאם הסתרת הענין המהותי הייתה בכוונת מרמה (ראה: הלכת רוטנברג שם, עמ' 355; אליאס, שם, 181-180).

28. נשאל כאן, האם המידע, בדבר איומיו של מוטי על מודי והגשת תלונה במשטרה כשלושה חודשים לפני כריתת חוזה הביטוח, מהווים ענין מהותי, מודי ידע שמדובר בענין מהותי וזה, הוסתר בכוונת מרמה?

מהותיות של עניין מסוים נבחנת, כאמור, בעיניו של ה"מבטח הסביר".

בע"א 1809/95 הלמן נ' לה-נסיונאל, פד"י (3) 77 שם, עמ' 83 (להלן: "הלכת לה-נסיונאל"), קבע כבוד בית המשפט העליון:

"התשובה לשאלה, כיצד היה נוהג "מבטח סביר" במקרה מסוים, ניתנת אפוא על-ידי בית המשפט, הקובע, לפי אמות מידה אובייקטיביות שהוא מעצב, את מידת נכונותו של המבטח לכרות את החוזה...

...

אשר לשאלה זאת - לאמור, מהו "ענין מהותי" בעיניו של מבטח סביר - הרי היא מצריכה, לדעתי, בחינה משני היבטים. בהיבט הראשון, העקרוני, ניתנת תשובה לשאלה אם העניין שעל המבוטח היה לגלותו למבטח, לפי אופיו וטיבו, רלוואנטי לסיכונים שאותם באה הפוליסה לכסות...

...

בהיבט השני, הספציפי, ניתנת תשובה לשאלה אם העובדות שהיו בידיעתו של המבוטח במקרה המסוים היו עלולות להשפיע על נכונותו של המבטח לכרות את חוזה הביטוח אילו נתגלו לו...

...

יובאו בחשבון לעניין זה גם שיקולים כמו מידת רצינותו של הסיכון הצפוי המצוי בידיעתו של המבוטח, לרבות מידת הסיכוי שהסיכון יתממש".

משמע, רלוונטי לסיכונים המבוטחים - נשוא הפוליסה, להשפיע על המבטח, ממשות הסיכון.

האם המידע, בדבר איומיו של מוטי והגשת תלונה במשטרה על-ידי מודי עקב האיומים, מהווה עניין מהותי, לפי "מבטח סביר"?

בימ"ש קמא ענה בחיוב על שאלה זו, וזאת לאחר שבחן את מכלול הנסיבות, לאור ההיבטים שנקבעו בהלכת: "לה-נסיונאל" הנ"ל.

29. א. למעשה, ניתן היה לפטור ערעור זה ולדחותו בהתייחס לקביעות העובדתיות, ולקביעות המהימנות כפי בימ"ש קמא.
- ב. עם זאת, נראה לי, משום חשיבות הסוגיה המונחת בפנינו, כי ראוי שתלובן גם מעבר למסגרת העובדתית ומסגרת המהימנות נשוא התיק בפנינו, כדי בחינת המסגרת הנורמטיבית הצריכה לנהוג במחלוקת כפי זו בפנינו.
- ג. בקציר האומר נאמר, מדובר בפוליסה מיום 24/4/03 הכוללת בתוכה "נזק בזדון", ביום 17/4/03 נעקרו בזדון שתילים ונגרם נזק למערכת ההשקיה, ביום 8/7/03 נדחתה התביעה ע"י המבטחת בטענה להסתרת מידע מהותי והעדר תום לב.
- מטעם התביעה העידו: סוכנת הביטוח- הגב' ענבל, ומודי- מבעלי החברה המערערת, והומצאו ת/1 – ת/3.
- מטעם ההגנה העידו: החתמת, הסוקר, וכן הוגשו המוצגים נ/1 עד נ/6.
- ד. השאלה הראשונה במחלוקת – האם מדובר במידע מהותי? האם הוסתר מידע זה בכוונה תחילה כדי, "כוונת מרמה".
- בית משפט קמא קבע כמבואר, כי מודי לא אמר אמת, וכי עדותו לא סבירה, וככזו- חסרת משקל.
- לעומת זאת, קיבל את עדויות עדי ההגנה כאמינות, סבירות ומהימנות ונתן להן משקל מלא.
- ה. בכל חוזה, ובכלל זה חוזה ביטוח, גילוי מלא ונאות מהווים אבן ראש

בחוזה.

סעיף 6 לחוק חוזה ביטוח, כפי שצוטט לעיל, מלמד, כי מבוטח חייב לגלות מידע מהותי, גם אם לא נשאל.

ס' 6 (ג) לחוק חוזה ביטוח מחייב להמנע מהסתרה בכוונת מרמה של ענין שהמבוטח ידע שהנו מהותי.

יש צורך בקיום 3 תנאים מצטברים, כדי שתהא למבטח תרופה בלשון ס' 7 (ג) (1):

ענין מהותי בלשון ס' 6 (א) לחוק; ידיעת המבוטח שמדובר בענין מהותי; והסתרה ע"י המבוטח בכוונת מרמה.

כמבואר, מהותי הנו בגדר המבחן של "מבטח סביר", ה"ידיעה" וכך גם כך "כוונת מרמה", מבחנן סובייקטיבי.

(ראה לעיל הלכת "לה נסיונאל").

בימ"ש קמא קבע, כי מדובר במידע מהותי. האיומים כלפי מוטי היו רציניים מאוד, בחלקם למעשה הוצאו מן הכח אל הפועל בנזק ובחבלה לטרקטור, מדובר בסיכויי התממשות גבוהים, עדות מוטי במשטרה מדברת בעד עצמה, לרבות באשר לאופי המאיימים, מדובר במידע אשר יש בו השפעה מהותית על מבטח סביר, בוודאי, כדי השפעה על נזק צפוי, ועקב כך על עצם הסכמת המבטחת לבטח את המבוטח, וכן על גובה הפרמיה (לכך עוד נחזור).

בנשוא הלכת לה-נסיונאל הנ"ל, לא גילו המערערים-המבוטחים למשיבה-המבטחת, כי שנה לפני מועד הצעת הביטוח הושמעו באוזניהם איומים, לרבות מפי עובדת שלהם שאמרה – לאחר שהופסקה עבודתה - כי היא תדאג להרוס אותם ולשרוף את המועדון.

עוד הוסתר מהמבטחת, כי כחודשיים לפני הצעת הביטוח גם נגנב כלי רכב של המערערים.

ביהמ"ש העליון קיבל את הערעור בפוסקו, כי עובדות אלה אינן מוכיחות, שאכן מדובר בעניין מהותי זאת, משום שבמישור העקרוני, מהותם של האיומים לא תוארה- לא פורש אם הם מכוונים כלפי הגוף, כלפי רכוש בכלל או כלפי הרכוש המבוטח. ובמישור הספציפי, האיומים הושמעו כשנה לפני הצעת הביטוח, ואינם מעידים על סיכון מוגבר לבית העסק שבוטח, וממילא לא היה בהם כדי להשפיע על אומדן הסיכון ועל הנכונות של מבטח סביר.

30. מכאן, נפנה לדון ולבאר אופי האיומים במקרה שלנו.

בעניינו (בניגוד לעובדות בנושא "הלכת לה – נסיונאל"), מדובר באיומים, שכוונו מפורשות כלפי המטע שניזוק (לפי הודעתו של מודי במשטרה), ואשר הושמעו כשלושה חודשים לפני הצעת הביטוח.

מדובר באיומים אשר רלוונטים לפי אופים וטיבם לסיכונים נשוא הכיסוי בפוליסה ראה, "לה נסיונאל", שם, עמ' 83.

ישנה חשיבות רבה גם לעובדה, שהוגשה תלונה במשטרה עקב איומים אלה. הגשת התלונה מעידה על-כך שמודי עצמו לא ראה באיום דבר של מה בכך, ושלא כנטען היום ע"י המערערת.

מודי רובינשטיין, בהודעתו במשטרה מיום 31/1/03 (נ/3), ציין כי מוטי ראה אותו בשטח וציין בפניו כי בשטח בו הנו מתעתד לטעת הוא רועה:

"...הבחור השיב לי שלא כדאי לי לטעת בו ומוטי הוסיף שאם אני אתקרב לשטחים ואטע אז יגרמו לי נזקים וכמו כן מוטי איים עלי בלשוןכדאי לך לא להסתובב לבד בלילה כי אפשר לתפוס אותך ולשבור לך עצמות, אני לא התייחסתי לאיום ברצינות....ביום רביעי 29/1/03 התקשר אלי שמוליק מרכז מטע קיבוץ פרהוד אשר אצלו השארתי טרקטור...ומסר לי כי גרמו לו נזק לטרקטור...כשראיתי את הנזק לטרקטור שהוא חיתוך ע"י ארבעה צמיגים ע"י כלי חד, כמו כן חיתוך ע"י צינורות שמן הידרואלי וברקס וסולר ... ואני חושד במוטי חלפה שהוא עשה את הנזק בנוסף ברגע זה נמצא בקר שלהערכתתי שייך למוטי בתוך השטח... וגורם לי נזק לשטח...אני חש מאוים ממוטי..."

האמור מלמד על התפתחות מאי התייחסות לאיום, לתחושת איום ממשית, כפי מודי עצמו ולאחר הנזק לטרקטור.

ב – 4/נ מציין מודי, כי הגיש את התלונה נגד מוטי חלפה.

"התלוננו על אדם זה בגלל ששמענו יומיים קודם לתלונה לפני שנודע לי על המקרה...שאבא של מוטי חלפה בשם רפי ואת מוטי חלפה עצמו אומרים שכאן לא יהיה מטע...ביררתי פרטים נוספים, התברר לי שמדובר בחמולה רעה שמקושרת למשפחת חלפה בעלמה, חבר'ה אלה הורסים כל ניסיון לגידול חקלאי באיזור של מרעה הבקר שלהם..."

עוד מוסיף מר מודי ב – 4/נ, כי מספר חודשים קודם לאירוע, כאשר החל בהליכי הכשרת השטח, פגש את אותו מוטי שאמר לו, שלא יגדלו שם מטעים, וזה נשמע לו כאיום והוא הגיש תלונה במשטרת כרמיאל, כפי שצוין לעיל.

שמעון מרק (מבעלי המערערת ובעל מניות בה כמודי), בהודעתו מיום 18/4/03 במשטרה (נ/1), מציין:

"...ומפקד התחנה וכל קציני התחנה יודעים מהסיפור הזה" (ספור האיום), זאת בהמשך לציון, כי הגיש תלונה במשטרת כרמיאל על נזק.

עוד צוין, כי הנו חושד במוטי כמי שגרם לנזק ומשנשאל, מדוע הנו חושד באותו מוטי, תשובתו:

"כי מהיום הראשון הוא איים על השותף שלי מודי רובינשטין מראש פינה ואמר לו שאתם לא תעשו כלום בשטח ואמר שיגרום לנו נזק".

ונזכיר, מדובר בפוליסה שנועדה לכסות גם נזק בזדון.

מר שמעון מרק ממשיך ומציין, כי הנו מודע לסכסוך עם אותו מוטי, מאחר והשטח אשר יעדו לנטיעות שימש אותו למרעה הבקר שלו.

כך גם כך, בהודעתו של שמעון מרק מיום 20/4/03 (נ/2) הוא חושד במוטי מאחר ואיים על השותף שלו מודי, איים בעבר והשטח שימש את אותו מוטי 7 שנים למרעה עדרו.

נחזור ונציין כאן, הפוליסה הוצאה ביום 24/4/03, אירוע הביטוח היה ביום 17/4/03, התלונה הראשונה של מודי הנה מיום 31/1/03 (נ/3), הודעות מרק מימים 18/4/03 ו- 20/4/03 ו- 4/נ מפי מודי ביום 28/4/03.

הנטיעה הסתיימה, על פי התשובות לשאלון נ/5, בסוף חודש מרץ 2003, בתשובתו מאשר מודי את האיומים.

הגב' היסטוקצ'י (להלן: "החתמת") הנה חתמת בחברה המבטחת, מציינת כי הצעת הביטוח התקבלה ביום 30/3/03, כי סוכנת הביטוח, הגב' ענבל, ביקשה כי הצעת הביטוח תאושר באופן מידי, שאלה אותה אם קיימת בעיה כלשהי וזו השיבה בשלילה (ס' 6 לתצהיר ב - נ/6). נבדקה אפשרות, לאור הדחיפות המבוקשת, למידע מחשיד, לא נמצא כזה עד כי הובהר להם ובדיעבד, כי מספר חודשים עובר לקבלת המטע אכן הופנו איומים כלפי מודי.

עוד חוזרת ומציינת החתמת, כי מדובר במידע מהותי, ואם הייתה יודעת על מידע זה עובר לעריכת חוזה הביטוח, החברה לא הייתה מסכימה לבטח את המטע, אף לא תמורת דמי ביטוח מרובים יותר.

מר אלון הלפרין הנו הסוקר המאשר את דברי החתמת, בדבר הבדיקה והסקירה הדחופים, מצייין כי פנה טלפונית למר מודי ושאל אותו, האם יש חשש כלשהו לאירועים חריגים באזור בו מצוי המטע ו:

"מודי רובינשטיין השיב בשלילה מוחלטת לכל שאלותי ושלל קיומן של בעיות כלשהן במטע הנזכר" ס' 6 לתצהירו - נ/7.

מר מודי בתצהירו (ת/3) טוען, כי טרם כריתת הסכם הביטוח לא הופנתה אליו שאלה כלשהי ולא שאלון כלשהו, לטענתו, לא דיווח על האיומים והתלונה בתום לב, ואף סיפר מיוזמתו לשמאי ולחוקר על התלונה.

סוכנת הביטוח, הגב' ענבל, בתצהירה (ת/1) מציינת, כי לא שאלה דבר טרם תחילת הביטוח, הקשר שלה היה עם מודי, פוליסת הביטוח הונפקה לאחר תחילת הביטוח.

מר מודי רובינשטיין, בחקירתו בבית המשפט (מעמ' 4 לפרוטוקול ואילך), מצייין, כי התייחס לאיום של מוטי כאיום פיזי, הגיש תלונה לרבות בדבר חיתוך הצמיגים,

מאשר בחקירה נגדית כי הנו יודע שהיו איומים מצד מוטי וחמולתו באשר לשימוש הקרקע ששימשה למרעה הפרות שלהם.

רק שעה שעומת עם הודעתו במשטרה, ראה לציין כי האיום היה גם לרכוש.

הגב' ענבל, מציינת בחקירתה הנגדית, שאם היתה יודעת שהיו איומים על גופו או רכושו של מודי או של התובעת, לא הייתה מבטחת אותם, כמו כן, ציינה כי הנה מכירה את מודי זמן רב וסמכה עליו כי לא יעלים פרטים ולא יחסיר דברים חשובים.

החתמת בחקירתה מאשרת, כי ביקשה לבדוק, לאור הדחיפות המבוקשת, אם קיים סיכון באזור מושא הביטוח או "משהו בעייתי" בלשונה, מאשרת את הפניה לסוקר כמבואר לעיל, הסוקר עצמו חוזר ומאשר את שיחת הטלפון עם מודי, וכי זה אמר לו בטלפון שאין שום בעיה, עומד על כך בחקירה.

בית משפט קמא (כב' השופט סרחאן), אשר שמע את העדים והתרשם מהם, קבע, לאחר שעמד על פרטי הטענות והראיות שהיו בפניו, לאחר שעמד בפרטי פרטים על תצהירי העדים וחקירתם, כי עדותו של מודי אינה סבירה ואינה מהימנה עליו (עמ' 39 לפסק הדין), מצייין כי התרשם ישירות ממודי וזה לא הקפיד על אמירת כל האמת לאמיתה, מצא בעדותו סתירות פנימיות וחיצוניות היורדות שורש ענין ואינו יכול לסמוך על עדותו.

בית משפט קמא טורח ומציין דוגמאות נשוא קביעתו וכעיקר לענייננו בדבר האיומים שאויים מודי, הנזק לטרקטור וכיצד זה בחקירתו הנגדית טען כי מדובר באיום פיזי בלבד, כיצד חזר בן מגרסתו לאחר שעומת עם הודעותיו במשטרה וציין כי האיום היה גם בדבר נזק לרכוש, "אובדן הזיכרון" כאשר כל אלה אינם עולים בקנה אחד עם הודעותיו הברורות במשטרה ועם דבריו לחוקר מטעם המבטחת.

מול זאת, קיבל את עדויות עדי ההגנה כמהימנות, סבירות וראויות למלוא המשקל, כך בלשונו (עמ' 43 לפסק הדין).

ראיתי לסקור את האמור לעיל ולו למען לא תמצא המערערת ומותר טיעוניה בידה.

31. א. בית משפט קמא עומד ובצדק על כך, כי מדובר בהסתרת מידע מהותי,

אשר בוודאי היה משפיע על המבטחת בכל מבטח סביר, עובר להצעת הביטוח וכריתת חוזה הביטוח, קובע כי התקיימו כל התנאים העולים מס' 6 (ג) לחוק ודעתי – כדעתו.

מדובר באיומים של ממש, הן איומים על גופו של מודי והן איומים על רכושו אשר אף יצאו מן הכח אל הפועל בחבלה החמורה בטרקטור. אין לקבל את דברי מודי, כפי שלא קיבלם בית משפט קמא, כאילו חשב כי לא מדובר בענין מהותי, הדבר אינו מתיישב עם ההגיון הפשוט כאשר אדם הולך לבטח את רכושו, אוים בצורה חד משמעית באשר לרכושו, ערב הביטוח ממש, טרקטור שלו ניזוק בצורה קשה והוא הצביע לאחר גרימת נזק זה על אותו מאיים, מוטי, כחשוד בכך.

הלכה היא, כי בית משפט לערעורים אינו מתערב בקביעת עובדות ובקביעת מהימנות אלא במקרים חריגים ונדירים, ולא מצאתי כאן מקום לסטייה מהכלל האמור, אין מדובר כאן בהיבט חריג כדי התערבותינו כערכאת ערעור.

אין לכך בסיס כלשהו.

ב. המידע אותו הסתיר מודי, אשר לא היה מהימן על בית משפט קמא, הנו מידע מהותי, יורד שורש ענין, כריתת הסכם, וכמובן כך גם כך חוזה ביטוח, הנו גמירת דעת של צדדים להתקשר בחוזה, המהווה מפגש רצונות, כאשר מפגש מצריך ולא מייתר גם בחוזה ביטוח, ולמרות העדר שיוון בין הצדדים להסכם, משא ומתן בתום לב (ס' 12 לחוק החוזים, חלק כללי – ה'תשל"ג - 1973), חוזה ביטוח הנו חוזה מינחז, שמחד, אופי צרכני יחודי לו (ראה להלן) ומאידך, חובת האמון במידע המצוי אצל המבוטח מקיימת חובה לאמירת אמת ואי - הסתרת מידע מהותי בכוונת מכוון ושלא בתום לב, הגיונם של דברים ברור וס' 6 (ג) לחוק חוזה ביטוח אומר את דברו לענין זה בצורה ברורה.

ג. אין לקבל גם את הנטען באשר לנטל ההוכחה, שעה שבית משפט קמא קבע כי מדובר בהסתרת מידע מהותי ומודי הסתיר האמור מתוך כוונת מרמה. בית משפט קמא סקר בפסק דינו את ראיות המשיבה ומתוך אמון בעדיה קבע, כי שלושת התנאים בסעיף 6 (ג) לחוק מתקיימים ומכאן המשיבה הרימה נטל זה המוטל עליה, התקיימו התנאים המצטברים הנדרשים

מבחינה ראייתית וכמבואר לעיל, אין מקום להתערבותינו בקביעות המהימנות והקביעות העובדתיות של בית משפט קמא.

כך גם כן בניגוד לנטען, הודעתו של מודי בפני החוקר קבילה היא, שעה שמודי עצמו אישרה בעדותו בפני בית משפט קמא.

עמ' 7 לפרוטוקול:

"ש. זה הטרקטור שלך ואתה חשדת שמוטי חלפה בהמשך לאיום מיום 27/1/03 הוא זה שחתך את הצמיגים?
ת. הטרקטור היה שלי ושל אמא שלי ואני חשדתי שיכול להיות שהוא מימש את האיום שלו.
הוא גם חתך את הצינור שמן הידראולי של הטרקטור".

למודי לא היה כמעט למעשה ספק מי עומד מאחורי הנזק לטרקטור וזאת בעיצומה של עבודת הכנת השטח לנטיעה וראה בהמשך החקירה וב - ת/3.

וב - נ/4:

"...חברה אלה הורסים כל ניסיון לגידול חקלאי באזור מרעה הבקר שלהם....".

"ושם הוא אמר לי פה לא יגדלו מטעים. משהו כזה שזה נשמע לי כאיום ומייד אחרי זה הגשתי תלונה על זה במשטרת כרמיאל אך חשבתי שבזה נגמר הסיפור והמשטרה טיפלה בזה אך לא בררתי במשטרה לגבי מה קורה עם תלונתי. מעבר לכך לא קיבלתי איומים נוספים. להערכת מוטי חלפה קשור בהרס המטעים ומדובר בקבוצה גדולה של אנשים שביצעו המעשה במשך מס' שעות במהלך הלילה שבין יום חמישי לשישי. מלבד הנזק למטעים נמצא נזק נוסף לראש מערכת המים שברו ופרקו חלקים ממנו...."

ובעמ' 8,9 לפרוטוקול בתשובותיו מזהה חתימה על נ/4 (בפני חוקר המבטחת), משיב בתחילה לשאלה כיצד זה לא ציין נזק גוף:

"עניתי על מה שנשאלתי"

ולאחר עיון:

"אני מאשר את מה שאמרתי את הדברים האלה לחוקר", עמ' 9 לפרוטוקול (לחוקר הביטוח - י.ב.).

ההודעה על החוקר סומנה נ/4 למרות התנגדות.

החוקר לא זומן לעדות בסופו של יום, שכן, מודי אשר כמבואר את האמור לחוקר (ולא חלק כנטען).

המשיבה רשאית הייתה, במסגרת הצגת ראיותיה, להוכיח קיום תנאי ס' 6 (ג), ובצדק טוען ב"כ המשיבה, כי אין מדובר בהרחבת חזית. המשיבה עמדה בנטל האמור הנדרש.

ד. דברי הסוקר שנאמרו לחתמת אשר העידה בבית המשפט, אינם מהווים בנסיבות אלה עדות מפי השמועה, החתמת היא הכלי הראשון לו נאמרו הדברים, לאוזניה שלה וכמבואר לעיל, הסוקר העיד בבית המשפט.

ה. מבטח סביר, על פי הגיונם של דברים, שעה שצריך היה לבטח נזק לרכוש לרבות בזדון, בודאי היה נדרש לאיומים המפורטים לעיל, כדי המנעות מכריתת חוזה ביטוח עם המערערת.

32. א. בע"א 1064/03 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' עזבון המנוחה רחל פיאמנטה ז"ל טרם פורסם (להלן: "הלכת פיאמנטה") - בערעור זה, דובר בקבלת הלוואה מובטחת במשכנתא לרכישת דירות, "מקרה ביטוח" לפי הפוליסה היה מותו של אחד המבוטחים או מחלה סופנית, המנוחה שהיתה חולה חזרה ולקתה במחלה סופנית בטווח הזמן המוגדר בפוליסה, עתרה למבטחת ונדחתה, ומכאן תביעתה אשר התקבלה ועליה ערערה המבטחת.

בית המשפט העליון בפסק דין מקיף הנוגע ליסודות המחלוקת כאן, דחה בסופו של יום את ערעור המבטחת תוך עמידה על יחוד המקרה שבפניו, העובדה שהמנוחה גילתה לפקיד הבנק דבר מחלתה עובר לפוליסת

הביטוח, הקביעה העובדתית לפיה לא היה חוסר תום לב מצד המבוטחת, לא הייתה הסתרה, לא הייתה כוונת מרמה.

כחשוב לענייננו, קובע בית המשפט העליון (כב' השופטת ארבל אליה הצטרפו כב' השופטים ריבלין ופרוקצ'ה), כי דין הסתרה כדין אי מתן תשובה מלאה וכנה:

"מכאן ס' 6(2) עניין חובת גילוי יזום המוטלת על המבוטח... יחד עם זאת, חובת הגילוי היזום הינה חובה מצומצמת כך שלא בנקל ניתן לקבוע כי הופרה. על הטוען להפרת חובת הגילוי לעמוד בדרישות מחמירות: לא זו בלבד שעליו להוכיח הסתרה בכוונת מרמה מצד המבוטח, אלא עליו להוכיח גם את מודעותו של זה האחרון ולהוכיח מודעות המבוטח לכך שמדובר בענין מהותי"... בבסיסה של כוונת המרמה ניצב המניע השלילי של המבוטח להשיג את הכיסוי הביטוחי על אף "נתוניו" האמיתיים שלהערכתו היו עלולים להכשיל את כריתת ההסכם או לשנות את תוכנו באופן משמעותי", סימנים 14, 19 לפסק הדין והשווה, הלכת "לה נסיונאל", שם, עמ' 83.

כפי ששנינו לעיל וכעולה מס' 6 (ג) לחוק חוזה ביטוח, מהותיות הנסתר ומודעות המבוטח למהותיות זו, נבחנות במבחן אובייקטיבי, כאשר ל"ענין מהותי" יחשב כל נתון שיש בו להשפיע על נכונות מבטח לבטח את הסיכון ועל תנאי הביטוח.

ב. כאן, יש השפעה וחשיבות לנתוני האישיים של המבוטח כאשר הדרישה לידיעת המבוטח הנה יסוד סובייקטיבי.

"כאשר נוגע המידע לענין שכל בר דעת היה מבין כי הוא רלוונטי לעשיית הביטוח, על המבוטח לעמוד בנטל להראות כי הוא עצמו לא היה מודע לכך... ידיעתו הסובייקטיבית של המבוטח על היות הענין מהותי כרוכה אם כן בידיעתו אודות אופי הסיכון המבוטח והיקפו..." סימנים 20, 21 לפסק הדין.

ומתוך השוואה למחלוקת בענייננו, בע"א 1064/03 הנ"ל, קביעה עובדתית שלא הייתה כוונת הסתרה ומרמה בעוד כאן, בצורה חד משמעית, אי-אמירת אמת ע"י מודי, ענין מהותי המשפיע על נתוני הפוליסה הרלבנטיים לענייננו ואי גילוי תוך כוונת מרמה.

נזכיר כאן, האיזומים נשוא התלונה וכן הנזק והחבלה בטרקטור אירעו קודם לכריתת חוזה ביטוח וקודם להצעה.

ג. נזכיר עוד כאן, כי בית משפט קמא קיבל כמהימנה את עדות הסוקר, בדבר שאלותיו טלפונית את המבוטח, האמין לסוקר ולא האמין למבוטח גם לענין זה.

העובדה שמדובר בחוק לו תכלית צרכנית, אינה צריכה ואינה מייתרת את הבסיס עליו עומדים אדני הסכם בין צדדים, תום לב, אי הסתרה ואי מרמה עם ההיבטים המיוחדים לכך בחוק חוזה ביטוח, כפי שעמדנו על כך לעיל.

"מבטח המבקש לכרות חוזה ביטוח עם מבוטח, הגם שהוא בעל יתרונות משמעותיים על המבוטח עודנו תלוי במידה רבה במבוטח ובתום ליבו. בידיעתו של המבוטח מצוי בדרך כלל מידע החיוני למבטח לצורך הערכת הסיכון הטמון בביטוח. מבלי שמידע זה יובא על ידי המבוטח בפני המבטח, יקשה על זה האחרון להשיגו...תלות זו העומדת ברקע היחסים החוזיים יוצרת, לפחות על פניה, ציפיה שהיחסים האמורים יהיו מושתתים על אמון, שכן המבטח נכון ליטול עליו את החובות מכח חוזה הביטוח מתוך הנחה שהמידע שהונח בפניו על ידי המבוטח נכון ואמיתי הוא" (סימן 12 לפסק הדין) (בע"א 1064/03 הנ"ל).

אין משמעות הדבר כי המבטח פטור כליל מבדיקה ושאלה, אך החובה לגילוי אמת, שעה שמדובר בחוזה המבוסס על אמון, הנה על המבוטח היודע, כמו כאן, שמדובר במידע מהותי, המהווה יסוד בהסכם בין הצדדים, שעה שהפוליסה מכסה גם גרימת נזק בזדון.

לא בכדי שנה המחוקק בסעיף 6 (ג) לחוק חוזה ביטוח הסתרה בכוונת מרמה מצד מבוטח – מחד אמור, אין להכביד על המבוטח מעבר לסביר בין צדדים לחוזה, אך מאידך, בא ומהיר הסעיף את המבוטח לבל יסתיר ענין מהותי מתוך כוונת מרמה.

עוד ראה המחוקק להכביד, שעה שבס' 7 (ג) (2) לחוק חוזה הביטוח קבע, כי הבחינה צריכה להיות של מבטח סביר שלא היה מתקשר, בלשון

קטגורית, באותו חוזה אף בדמי ביטוח מרובים יותר, אילו ידע את המצב לאמיתו.

ד. כפי שצינתי לעיל כהערה לעיון, תהיתי האם אין כאן מקום לס' 7 (ג) לחוק חוזה ביטוח לאמור, תגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, אלא שלא קביעותו החד - משמעיות של בית משפט קמא, הן עובדתית והן בדבר אי - אמירת אמת ע"י מודי והסתרת המידע, בידיעה שהינו מהותי מתוך כוונת מרמה, הגעתי בסופו של יום למסקנה שאין לכך מקום במחלוקת בפנינו.

שעה שלא מדובר בשאלה ישירה למבוטח כמו כאן, צריכים אנו לענין מהותי ולכוונת מרמה, אשר שניהם התקיימו עובדתית בעניינה של המערערת.

ס' 6 (ג) לחוק חוזה ביטוח מלמד על חובת גילוי אשר יזומה ע"י המבוטח ומוטלת עליו, ולא בכדי.

כפי שעמדנו לעיל, חובת הגילוי היזום מספר יסודות לה, יסוד ההסתרה (זאת לאחר שנקבע שמדובר ב"ענין מהותי"), מדובר בדרגת חומרה העולה על אי- גילוי לכשעצמו (השווה הלכת לה - נסיונאל הנ"ל).

המבחן לענין ההסתרה הנו סובייקטיבי.

כאן, אין חובה לשאלה יזומה (עמדתו של השופט וינגורד בע"א 855/86 מוריה נ' איסחרוב פד"י מ"ב (2), 201, עמ', 202, בה קבע כהתניה הצגת שאלה לא התקבלה, מדובר בדעת מיעוט ואין זו ההלכה כפי בית המשפט העליון).

"...נראה שהפרשנות הקולעת לכוונת החוק היא, שסעיף 6 (ג) בא להוסיף על האמור בסעיף 6 (א): בעוד סעיף 6 (א) מתייחס לחובה לענות תשובות מלאות וכנות על שאלות בכתב שהוצגו למבוטח, מדבר סעיף 6 (ג) על חובת הגילוי הנוספת החלה על המבוטח, מעבר לחובתו לענות תשובות מלאות וכנות לשאלות שהוא נשאל. חובה זו מטילה עליו שלא להעלים בכוונת מרמה ענין מהותי אפילו לא נשאל על כך" (השופט אור, הלכת רוטנברג, שם, עמ' 355).

עמדה זו התקבלה גם בע"א 1845/90 רוני סיני נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ, פד"י מ"ד (5) 661 ובהלכת פיאמנטה הנ"ל, שם לאמור:

"חווה הביטוח אינו שונה לענין זה מכל חוזה אחר...חובת הגילוי היזום הנה אך אמצעי מתבקש לצורך זה...כשלעצמי, אני סבורה כי ברובם של המקרים בהם לא גולה פרט בענין מהותי, יעלה הדבר פדי הסתרה. שכן, מקום שהוכח כי המבוטח מודע היה להיות המידע המהותי, אך בחר להחריש ולא לגלות את המידע, מתוך הנחה שלו כי הדבר ישפיע על נכונות המבטח לבטחו או על התנאים בהם יבוטח ומתוך רצון למנוע תוצאה שכזו, הרי שאי הגילוי, גם אם לא נעשה צעד אקטיבי להעלים המידע, קרוב ביותר ל"הסתרה" וההבדל ביניהם הוא דק מדק... ע"א 1064/03, סימנים 17 – 18 לפסק הדין.

העובדה שמדובר בחובה מצומצמת, אין משמעותה התרת הרסן מעל המבוטח.

"נדבך זה של הפרת חובת הגילוי נטוע אמנם בשלב הטרם חוזי, אך פניו אל השלב החוזי, מתוך רצון, כוונה ונכונות לעקוף מהמורות העומדות להערכת המבוטח בדרכו בשלב הטרם חוזי... שם, סימן 19.

כאשר אנו בוחנים את המוגדר "ענין מהותי" כלשון סעיף 6 (א) כמבחן אובייקטיבי יש לבחון, כיצד היה רואה זאת מבטח סביר וכאן, יש לבחון האם גילוי העובדות היה בו להשפיע על נכונות מבטח לכרות את החוזה עם המבוטח וכאן, נבחן גם הסיכון הצפוי (ראה הלכת לה- נסיונאל הנ"ל בעמ' 83).

דומה שהאמור לעיל תואם למקרה בפנינו, שהרי מבטח סביר אשר היה בוחן בעיניים אובייקטיביות ביטוח מבטחת כמערערת כאן, אשר אוימה איומים קשים ממש בדבר גרימת נזק, ואשר חלק מאיומים אלה אף כבר הוצא מן הכח אל הפועל, לפני כריתת חוזה הביטוח, וכאשר מדובר במבטחת המכסה בפוליסה גם נזק אשר נגרם בזדון שהנו נשוא האיומים ונשוא מקרה הביטוח כפי שהתממש כאן, ברור כי מבטח שענינו בראשו לא היה כורת הסכם כזה עם מבוטח, אם אינפורמציה זו הייתה באמתחתו/או שהיה גורם לפוליסה אחרת עם אבטחות, שמירה או אחרת.

"...כי כאשר נוגע המידע לענין שכל בר דעת היה מבין כי הוא רלוונטי לעשיית הביטוח, על המבוטח לעמוד בנטל להראות כי הוא עצמו לא היה מודע לכך" (סימן 20 בהלכת פיאמנטה הנ"ל ודוק, הנטל על המבוטח).

מדובר, כלשון כב' השופטת ארבל שם בפרטים הנוגעים במישרין ללב ליבו של הסיכון המבוטח.

ה. אם לא תאמר כך, תמצא כמי שמרוקן מתוכן את חובת הגילוי היזום של המבוטח ותמצא המשוואה הנוגעת לתום לב בסיסי מינימלי ואמון בסיסי מתערערת לחלוטין.

נחזור ונציין, העובדה שמדובר בחוק צרכני, אין משמעותה מתן היתר של מבוטח להסתיר מידע מהותי מתוך כוונת מרמה, מידע שמשפיע באופן מהותי על פוליסה רלוונטית ביחסים בין צדדים.

חוק חוזה הביטוח לא בא לייתר את עקרון תום הלב. ההכבדה על המבטח לא באה לעקור אמירת אמת בסיסית של מבוטח, ובוודאי לא הסתרה מתוך כוונת מרמה.

מבטח נכון לבטח מבוטח וליטול את סיכוניו, מתוך יריעה מינימלית מודעת של העומד בפניו. אין להטיל עליו לקחת בחשבון מבוטח, אשר מסתיר ממנו בכוונת מכוון, ביודעין ובמרמה, איומים בזדון לגרימת נזק למושא הביטוח.

כאן, נוסף ונציין גם את העובדה, שהמבוטח נשאל בסופו של יום ע"י הסוקר, ושלא כנטען.

33. המקרה שלנו הוא בגדר המקרים בהם אי - הגילוי היזום של האיומים והנזק הוא בגדר הסתרה.

והשווה הלכת לה- נסיונאל הנ"ל, הקביעה העובדתית שם כי מדובר באיומים כשנה לפני הצעת הביטוח, הקביעה כי לא מדובר ב"ענין מהותי", אי - ידיעת המבוטח, לא הייתה פניה למשטרה כלל, דובר שם ב"איומים" כלליים ביותר, אשר לא היו רלוונטים לסיכונים אותם ביטחה שם המבטחת. ומכל זאת צא ולמד לענין שבפנינו, היפוכו של דבר כאשר מדובר בענין מהותי, עובר לכריתת ההסכם עם

המבטחת, לרבות פניה למשטרה, איומים ספציפיים, ישום האיומים באשר לטרקטור, הקביעה העובדתית, כי מדובר בענין מהותי תוך הסתרה בכוונת מרמה.

השווה גם להלכת רוטנברג הנ"ל, שם דובר בלשון ברורה על הרחבת חובת הגילוי של המבוטח גם לענינים שלא נשאל, (ראה שם עמ' 354 ואילך).

באשר לטענות המערערות, כי לא נשאלו שאלות בכתב ולא הומצא שאלון, התשובה לכך מצויה בסעיף 6 (ג), הכולל הסתרת כל ענין מהותי, אף זה שהמבוטח לא נשאל עליו, ודי בכך כתשובה לטענה זו.

34. מכלל האמור לעיל, פסק דינו של בית משפט קמא עומד על מכונו, אין מקום להתערבותינו כערכאת ערעור, לא בהיבט העובדתי כפי קביעתו, לא בקביעות המהימנות ולא במסקנות המשפטיות הנכונות אליהן הגיע בעקבות קביעה ראויה של העובדות ומהימנות הצדדים.

מכל אלה ולו דעתי תשמע, דין הערעור לדחיה.

המערערת תישא בשכר טרחת ב"כ המשיבה כדי סך 10,000 ₪ בצירוף מע"מ כדין, ובנוסף לכך, הוצאות משפט כדי סך 2,500 ₪.

יצחק כהן, שופט

סגן נשיא

הנשיא, מנחם בן דוד – אב"ד:

אני מסכים לדבריו ולמסקנתו של סגן הנשיא, השופט כהן.

מנחם בן דוד, נשיא

אב"ד

השופט אברהם אברהם:

אני מסכים.

אברהם אברהם, שופט

הוחלט אפוא פה אחד כאמור בחוות דעתו של כב' השופט יצחק כהן, סגן נשיא.

ניתנה היום כ"ח בניסן, תשס"ו (26 באפריל 2006).

להודיע.

אברהם אברהם, שופט

יצחק כהן, סגן נשיא

מנחם בן דוד 54678313-1197/05**מנחם בן דוד, נשיא – אב"ד****054 עדן ונדר 001197/05****נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה**